

केंद्र शासनाच्या धर्तीवर “मेक इन इंडिया”
तसेच सुक्ष्म व लघु उद्योजकांसाठी खरेदी
धोरणात तरतूदी करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,
शासन आदेश क्रमांक: भांखस २०१८/प्र.क्र.१८७/उद्योग-४
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक :- २२ जून, २०२२

- संदर्भ:-** १) शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/
भाग III/उद्योग-४, दिनांक ०१.१२.२०१६
२) वाणिज्य व उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, यांचे दिनांक १५.०६.२०१७ रोजीचे
“मेक इन इंडिया” संदर्भातील आदेश.
३) वाणिज्य व उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, यांचे दिनांक २८.०५.२०१८ रोजीचे
“मेक इन इंडिया” संदर्भातील सुधारित आदेश.
४) सचिव, सुक्ष्म, लघु तथा मध्यम उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, यांचे दिनांक
१३.११.२०१८ रोजीचे “मेक इन इंडिया” संदर्भातील आदेश.
५) वाणिज्य व उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, यांचे दिनांक १६.०९.२०२० रोजीचे
“मेक इन इंडिया” संदर्भातील सुधारित आदेश.
६) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांची दिनांक २०.०६.२०२२ रोजीची टिप्पणी.

शासन आदेश:-

केंद्र शासनाने २०१७ साली “मेक इन इंडिया” या मोहिमेस चालना देण्याच्या दृष्टीकोनातून राष्ट्रीय खरेदी धोरण (National Procurement Policy, २०१७) घोषित केली आहे. त्यानुषंगाने दिनांक ११.०६.२०२२ रोजी दीव येथे झालेल्या पश्चिम क्षेत्रिय परिषदेच्या २५ व्या बैठकीत केंद्र शासनाच्या उक्त धोरणाशी सुसंगत असे खरेदी धोरण सर्व राज्यांनी पुढील ३ महिन्यांच्या आत लागू करण्याचे निर्देश देण्यात आलेले आहे. त्यानुषंगाने कार्यवाही करण्याबाबत मा.मुख्य सचिव यांनी सूचित केले आहे.

२. केंद्र शासनाच्या “मेक इन इंडिया” या महत्वाकांक्षी कार्यक्रमांतर्गत देशांतर्गत उत्पादित वस्तूंना केंद्र शासनाच्या खरेदी धोरणात प्राधान्य देण्याबाबत तसेच स्थानिक उत्पादकांना खरेदी धोरणात पूर्णतः प्राधान्य देण्याबाबतचा निर्णय घेतलेला असून, त्यानुषंगाने केंद्र शासनाने त्यांच्या राष्ट्रीय खरेदी धोरणांतर्गत दिनांक १५ जून, २०१७ रोजीच्या आदेशान्वये “मेक इन इंडिया” च्या अनुषंगाने तरतूदी करण्यात आलेल्या आहेत. तदनंतर दिनांक २८.०५.२०१८ रोजीच्या तसेच दिनांक १३.११.२०१८ व दिनांक १६.०९.२०२० रोजीच्या आदेशान्वये केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय खरेदी धोरणांतर्गत “मेक इन इंडिया” तसेच सुक्ष्म व लघु उद्योजकांसाठी व महिला उद्योजकांसाठी विशेष तरतूदी करण्यात आलेल्या आहेत.

३. सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योगांसाठी केंद्र शासनामार्फत नवीन धोरण जाहिर करण्यात आलेले आहे. त्यात प्रामुख्याने सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योजकांच्या सक्षमीकरणासाठी तसेच महिला उद्योजकांच्या सक्षमीकरणासाठी त्यांना हक्काची बाजारपेठ उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीकोनातून विविध योजना कार्यान्वित करण्यात आलेल्या आहेत व त्यानुषंगाने उद्योग व वाणिज्य मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांनी याबाबतची अंमलबजावणी सुरु केलेली आहे. केंद्र शासनाच्या दिनांक २८ मे, २०१८ रोजीच्या आदेशामध्ये याबाबतची विस्तृत कार्यपद्धती नमुद करण्यात आलेली आहे.

४. राज्य शासनाच्या दिनांक ०१.१२.२०१६ रोजीच्या संदर्भीय क्र.०१ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची सुधारित नियमपुस्तिका निर्गमित करण्यात आली आहे व त्यानुषंगाने सुधारित खरेदी धोरण लागू करण्यात आलेले आहे. शासनाच्या अधिपत्याखालील सर्व विभागांना/कार्यालयांना सदर सुधारित खरेदी धोरणातील तरतूदीस अनुसरून खरेदी प्रक्रिया राबविणे करणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे.

५. राज्य शासनाच्या दिनांक ०१.१२.२०१६ रोजीच्या सुधारित खरेदी धोरणामध्ये केंद्र शासनाच्या धोरणाशी सुसंगत बदल अंतर्भूत करून, सुक्ष्म व लघु उद्योगांसाठी व इतर अनुषंगाने दिनांक २३.०७.२०२१ मधील शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने बदल करण्यात आलेले आहेत. तथापि, केंद्र सरकारच्या राष्ट्रीय खरेदी धोरणातील काही बाबींचा अंतर्भाव राज्य सरकारच्या खरेदी धोरणात अद्यापी झालेला नाही. त्यानुषंगाने सदर खरेदी धोरणात सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योगांसाठी सध्या असलेल्या एकूण खरेदीच्या २०% असलेले प्रमाण २५% करणे तसेच महिलांसाठीच्या सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योगांसाठी एकूण खरेदीच्या ३% आरक्षण इ. तरतुदी करणे अभिप्रेत आहेत. केंद्र शासनाने केलेल्या उपरोक्त सुधारणा राज्य शासनाच्या खरेदी धोरणात अंतर्भूत करून त्यांची अंमलबजावणी करण्याबाबत राज्यांच्या पश्चिम क्षेत्रिय परिषदेच्या २५ व्या बैठकीमध्ये सर्व राज्यांना अंमलबजावणी करण्याबाबत सूचित करण्यात आलेले आहे.

६. केंद्र शासनाच्या “मेक इन इंडिया” या महत्वाकांशी कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने राष्ट्रीय खरेदी धोरणाचा अभ्यास करून, सदर धोरणाशी सुसंगत असे राज्याचे धोरण असावे व केंद्र शासनाने खरेदी धोरणात ज्या सुधारणा केलेल्या आहेत, त्या सुधारणा राज्य शासनाच्या प्रचलित खरेदी धोरणात तातडीने अंतर्भूत करण्याच्या अनुषंगाने प्रस्तुत प्रकरणी सर्वकष अभ्यास करून शासनास प्रस्ताव सादर करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

• **समितीची रचना :**

अ.क्र.	अधिकाऱ्यांचे नाव व पदनाम	
१	डॉ.हर्षदिप कांबळे, (विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई	अध्यक्ष
२	सह सचिव/उपसचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई	सदस्य

३	श्री.एस. आर. लोडे, सह संचालक (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई	सदस्य
४	श्रीमती विजू शिरसाट, सह संचालक (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई	सदस्य
५	श्री.क.प्रे.पाटील, अवर सचिव (उद्योग-४), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य

- **समितीचा कार्यकाळ:** समितीस संपूर्ण कार्यवाही पूर्ण करण्याकरिता ३ महिन्यांचा कालावधी राहिल.
 - **समितीची कार्यकक्षा :** सदर समितीस त्यांचा अहवाल सादर करण्याबाबत ३ महिन्यांची मुदत देण्यात येत आहे. समितीने केंद्र शासनाचे धोरण व त्यानुषंगीक आतापर्यंतचे सर्व आदेश यांचा सर्वेक्ष अभ्यास करून, राज्य शासनास प्रस्तावित मसुद्याचे पहिले प्रारूप १ महिन्यांच्या आत सादर करावे. शासन स्तरावर याबाबत विचार विनिमय होऊन, ज्या काही सूचना नव्याने देण्यात येतील, त्याबाबत पुनर्विचार, चर्चा, चर्चाविमर्श करावे व अंतिम मसुदा ३ महिन्यांच्या आत शासनाकडे सादर करावा. तदनंतर मा.मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेने राज्य शासनाचे सुधारित धोरण अंतिम करण्याची कार्यवाही विभागामार्फत करण्यात येईल.
७. सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२२०६२२१६५५१०९४१० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(डॉ. श्री. ल. पुलकुंडवार)
उप सचिव (उद्योग व कामगार)

प्रति,

- १) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. अ.मु.स. (उद्योग), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ३) विकास आयुक्त, (उद्योग), उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई -३२
- ४) उप सचिव/सह सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ५) उप सचिव (उद्योग-४), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) निवडनस्ती, उद्योग-४